

Kokous 2016-03-22

AIKA: Tiistaina 22.3.2016 klo 14 - 16

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1 2.krs

Muistio

Läsnä:

- Susanna Aakko, HelMet-kirjastot
- Minttu Hurme, Kansalliskirjasto
- Tomas Högvåg, Abilita (-15.50)
- Ulla Ikäheimo, Kansalliskirjasto
- Esa Peltonen, Axiell
- Ari Rouvari, Kansalliskirjasto (pj.)
- Mari Saikkonen, BTJ Finland
- Matti Sarmela, Kirjastot.fi (-14.22)
- Erkki Tolonen, Kansalliskirjasto
- Miika Vacker, Mikro-Väylä Oy
- Eila Vainikka, Kuntaliitto / PrettyLib-kirjastot
- Sami Varjo, Vaasan kaupunginkirjasto (-15.50)
- Tuomo Virolainen, Kansalliskirjasto (siht.)

1 Kansallinen palveluarkkitehtuuri (Matti Sarmela, Kirjastot.fi - ja Ari Rouvari)

Asian käsittely siirrettiin aikataulusyistä ensimmäiseksi. Matti Sarmelan esityksen jälkeen Ari Rouvari jatkoi teemasta esittelemällä suunnitelmia Kansalliskirjaston palvelujen kytkeytymisestä kansalliseen palveluväylään.

- [Esityksen kalvot](#)

2 Kokouksen avaus

Kokous avattiin kello 14.00. Aluksi käytiin esittäytymiskierros.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkistaminen

Hyväksyttiin [edellisen kokouksen pöytäkirja](#).

4 Järjestelmäkatsaukset

4.1 Finna (Tolonen)

Finnan taustajärjestelmä VuFindin uusi versio on juuri saatu käyttöön. Muun muassa nopeus ja mobiilikäyttöominaisuudet ovat kehittyneet. Erinäisiä pieniä uudistuksia on tullut paljon.

Uusi hakusuodatin otettiin käyttöön alkuvuonna. Hakutuloksia voidaan suodattaa käyttöoikeuksien perusteella (LIDO-, EAD-tietueet). Tässä vaiheessa suodatus koskee lähinnä kuva-aineistoa.

Finnan hakurajapinta (api.finna.fi) avattiin helmikuussa. Rajapinta mahdollistaa Finnän aineistojen hyödyntämisen sovelluksissa, muun muassa oppimisympäristöissä. Rajapintaa hyödynnetään myös Fintossa, johon on lisätty ontologioiden termien kuvailukäyttöä havainnoillistava ns. Finna-ikkuna.

Finna-käyttöliittymän käyttöä Mikromarc-kirjastojärjestelmässä on suunniteltu. Myös Abilitan Finna-rajapinnat ovat valmiina, niiden testausta ollaan aloittamassa.

4.2 Nelli (Tolonen)

Nelli-portaali lopetetaan vaiheittain tämän vuoden aikana. Yleisten kirjastojen Nelli-portaalit ajetaan alas kesällä, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen Nellit vuoden lopussa. Myös Mandis lopetetaan vuoden loppuun mennessä.

Nellin taustajärjestelmistä Metalib poistuu käytöstä, mutta SFX -linkitys palvelu on käytössä Finnassa. Kirjastojen poimintaluetteloinnin osalta Melinda korvaa jatkossa Mandiksen.

Lisätietoa Nellin alasajosta ja korvaaviin järjestelmiin siirtymisestä [Finnan asiakaswikissä](#).

4.3 BTJ (Saikkonen)

RDA:n käyttöönotto on aiheuttanut BTJ:n luettelointipalvelulle päänvaivaa. Kaikki tarvittavat konversiot eivät ole olleet valmiita. Tavoitteena on pystyä toimittamaan asiakkaille tietueita sekä RDA- että ISBD-muodossa.

4.4 Axiell (Peltonen)

Axiellissa toteutettiin organisaatiouudistus tammi-helmikuun aikana. Uusi maajohtaja on Martti Wuolijoki. Henkilökuntaa on vähennetty ja johtokunta uudistettu.

Aurorasta on tuotannossa versio 5.1. Versio sisältää mm. Melinda-tukea ja mahdollisuuden esikatsella RDA-konversion tuloksia. Uusi versio osaa konvertoida tietueita lennossa mm. etäpoiminnassa. Tietokantakohtaista RDA-konversiota tehdään juuri yleisten kirjastojen Melinda-pilottikirjastoissa. 6.0-version testaus alkaa huhtikuussa. Uusina ominaisuuksina mm. sumea haku. Tämä versio on jakelussa näillä näkymin toukokuussa.

Arenasta on tullut käyttöön versio 3.0. Verkkomaksaminen on saatu käyttöön myös kimpoissa, ensimmäisenä Keski-kirjastoissa. Version ominaisuuksia ovat mm. oma lainahistoria ja uutuusvahti. Arena-alusta siirretään Linux-palvelimelle.

Itsepalvelukirjastojen lisääntyminen on jatkunut.

4.5 Abilita (Högväg)

Abilitassa on työskennelty Finna-rajapintojen kanssa. OAI-PMH-palvelin on käyttövalmiina, myös myös verkkopalvelurajapinnat ovat valmiita testaukseen. Järjestelmään on toteutettu liittymä laskutusjärjestelmään. Myös RDA-tukea lisätty, esimerkiksi 264-kentän näkyvyys nyt näyttöluettelossa. Ennen Abilita-kirjastojen RDA-siirtymää niihin tulee toteuttaa myös ISBD-konversio.

4.6 Aleph ja Melinda (Hurme)

Yleisistä kirjastoista Melindassa mukana ovat Piki (Pirkanmaa) ja Anders (Keski-Pohjanmaa). Vielä aineistojen "häntiä" ajettavana, jäljellä täydennysajoja ja yhdistyvien osakointien vientiä. Axiellin kanssa tehty kehitysyhteistyö Auroran kanssa. Koha-integraation mahdollisuuksia selvitetään. Yleisten kirjastojen mukaantulo on lisännyt Melindan osakohdeaineistojen määrää. Myös Turku on tehnyt myös juuri päätöksen liittymisestä, tavoitteena liittyminen vuoden loppuun mennessä.

4.7 PrettyLib (Vainikka)

PrettyLibiin tehty RDA-kuvailusääntöihin liittyviä muutoksia, lisätty 338-tallennetyyppi. Uutena mahdollisuutena järjestelmässä voidaan määritellä tietokannan noudattama standardi. Poiminnassa säilytetään RDA-kenttä 264. RDA-konversiota valmistellaan.

Esiin tuli kysymys: onko PrettyLibiin luvassa Finnan käyttöönoton mahdollistavia rajapintoja? Kysymys välitettiin eteenpäin.

4.8 Mikro-Väylä (Vacker)

Omatoimikirjastoista on tullut paljon kyselyjä ja myös tilauksia. Myös isot RFID-käyttöönottoprojektit ovat työllistäneet, RFID-järjestelmä automaattiseen on toimitettu mm. Kansalliskirjastoon. Helsingin kaupunginkirjastolla tarroitus on juuri meneillään.

Lainausautomaateista käyttöön on otettu uusi sukupolvi. Automaatti- ja lajittelija-asennuksia on tehty myös Koha-kirjastoille.

4.9 HelMet (Aakko)

Varausten määrässä tehtiin viime vuonna ennätys: 2,3 miljoonaa, kasvua tästä 15,2 %. HelMet-hauissa tehtiin myös ennätys, 5,9 miljoonaa käyntiä.

Vantaa on aloittanut kellutuksen. Kuljetetun aineiston määrä on laskenut 50 %. Kellutus aloitettiin myös Espoossa.

RFID-, logistiikka- ja omatoimikirjastohankkeita on käynnissä kaikissa neljässä pääkaupunkiseudun kunnassa.

RDA-kuvailuohjeiden käyttöönottoa suunnitellaan. RDA voidaan ottaa käyttöön, kunhan BTJ pystyy toimittamaan RDA-tietueita.

Sierra päivitettiin uuteen versioon tammikuussa ja Encore helmikuussa. Uudessa versiossa on integraatio mm. ChiliFresh-arviointipalvelulle ja OverDrivelle.

Asiakasrekisteröintilomaketta on kokeiltu. Lomakkeella rekisteröityvä asiakas voi syöttää tietonsa valmiiksi. Kirjastokortti on kuitenkin haettava paikan päältä.

Hankinnassa on otettu käyttöön sähköiset läheteet aineiston vastaanottoa varten: toimittaja lähettää saapuvan aineiston tiedot sisältävän tiedoston. Tässä vaiheessa mukana käytännössä on Booky.

Sierra-järjestelmän toimittaja Innovative on valinnut uuden toimitusjohtajan.

Millenniumin kehitystyö lakkaa, tuki jatkuu toistaiseksi. Viimeinen uusi versio julkaistaan tänä vuonna, ohjelmistokorjauksia tehdään edelleen tarvittaessa.

4.10 Mikromarc (Varjo)

Open Library Solutionsin Mikael Bäckman oli poissa, Vaasan kaupunginkirjaston Sami Varjo kertoi kuulumisia.

Vaasan Mikromarc on päivitetty versioon 6.45. Tulossa on muun muassa kassapankkituki ja tilastotyökalu. Suomessa Mikromarcia ei toistaiseksi ole käytössä muilla kirjastoilla, Ruotsissa ja Norjassa käyttäjiä on useita.

5 Kaukopalvelustandardityöryhmän luonnos

KATVE-ryhmän [edellisessä kokouksessa 15.9.2015](#) päätettiin asettaa työryhmä pohtimaan kaukopalvelustandardien soveltamista. Mukana työssä oli Kansalliskirjaston, Axiellin, Abilitan ja Mikromarcin edustajia. Ryhmän valmisteleva esitys on nyt valmistunut. Kimmokkeena kaukopalvelustandardien pohtimiselle oli Pohjanmaalla toteutettava kirjastoverkkohanke, jossa tuli esiin tarve siirtää lainojen tietoja Mikromarcin ja Abilitan välillä.

Työryhmän raportissa kaukopalvelun kansalliseksi ratkaisuksi suositellaan NCIPin sijaan ISO 18626 -standardia. NCIP-standardia voidaan kuitenkin käyttää haluttaessa paikallisesti: esimerkiksi kimpptojen sisäinen tai niiden välinen yhteistyö ei välttämättä ole varsinaista kaukopalvelua.

- Liite: [NCIP ja ISO 18626 kaukopalvelustandardeina](#)

6 RDA-tilannekatsaus (Ikäheimo)

RDA-kuvailusäännöt otettiin Melinda-kirjastoissa käyttöön vuoden alusta. Tietokantojen konversiot tehdään pääsiäisviikolla.

RDA:n soveltamisen osalta keskustelua on syntynyt musiikin päätekijyyksysymyksestä. RDA:n mukaan *esittäjä* ei voi olla *tekijä*, eikä sitä näin ollen tulisi merkitä koskaan päätekijäksi. Kuitenkin erityisesti äänitteissä esittäjä on yleensä kiinnostavin tekijätieto, jonka mukaan hyllyjärjestys on määräytynyt. Myös järjestelmät tuottavat signumit, raportit ym. tekijän mukaan. RDA:n mukaista käytäntöä noudatetaan ulkomailla RDA-kirjastoissa. Asiasta on käyty keskustelua luetteloihjapiireissä ja lopputulokseksi on muodostunut, että vanhaa käytäntöä ei tässä vaiheessa muuteta. Ensimmäinen vuosi RDA:n käytössä pidetään siirtymäaikaa, jonka kuluessa jatkoa suunnitellaan. RDA:ta tulisi käyttää oikein, eikä soveltaen osittain. Myös järjestelmätoimittajien olisi hyvä suunnitella, miten tarvittavat näytöt, signumit, raportit ym. tuotettaisiin RDA:n mukaisesti kuvaillusta aineistosta.

- Liite: [RDA-tilannekatsaus](#)

7 Seuraava kokous

Tiistaina 20.9. klo 14-16.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.00.